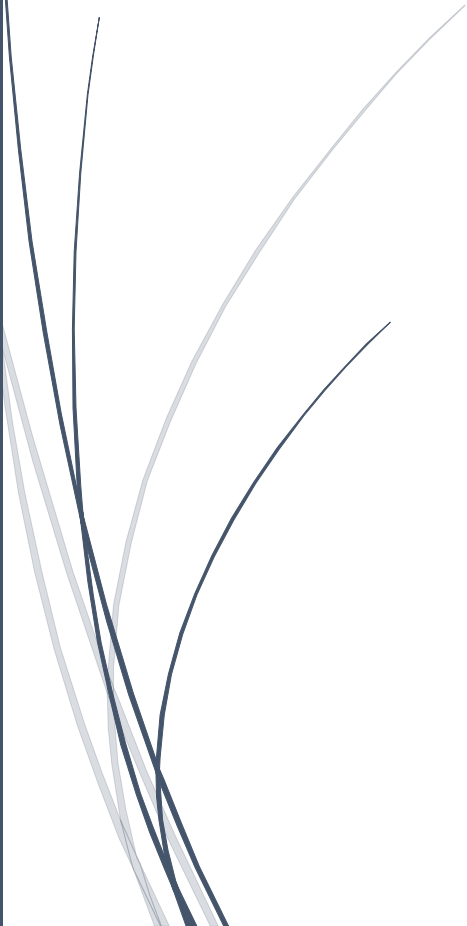

Sen fravænning af kalve i malkekvægsbesætninger

Beskrivelse af metoden ved Henrik Petersen, Svanholm

Indhold

Indledning:.....	2
Svanholm:.....	3
Kælvning	4
De første døgn	4
Skift til fællesholdet.....	5
Fælleshold.....	5
Til og fra malkning	7
Fravænning.....	7
Kalve sundhed og tilvækst.....	8
Kviernes tilvækst.....	13
Tyre.....	15
Salmonella og paratuberkulose.....	16
Tidsregistrering.....	16
Rolige dyr	18
Ammetanter	19
Nat eller dag ved kalvene?	19
Observationer af køer og kalve sammen.....	19

Figur 1

Indledning:

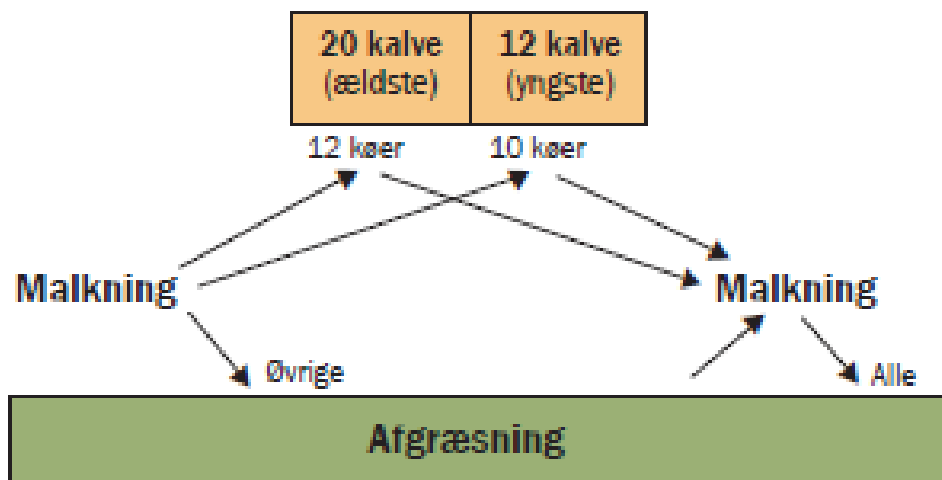
Hos Henrik Pedersen i Brønderslev og hans 60 rolige krydsningskøer, er arbejdet med at passe kalve udliciteret til køerne.

Her går kalv og ko sammen ca. en måned efter kælvning. Ko og kalv går sammen den ene halvdel af døgnet, og resten af tiden er koen i flokken med malkekøerne. Efter den 1. måned går kalvene sammen med ammetanter til fravæning eller slagtning.

Kvierne fravænnnes når de er ca. 3-4 måneder, og tyrene fravænnnes ved slagt.

Sen fravænning på Svanholm

Figuren viser den aktuelle håndtering af systemet medio november. Der fødes stadig kalve, og antallet af diegivende køer justeres løbende.

Tabel 1

Kilde: Økologi og Erhverv

Ifølge Henrik Pedersen selv, er køerne mere "oppe på dupperne", og derved friskere når de får lov at gå ved deres egen kalv.

Kalvene har en flot tilvækst og en god sundhed uden sygdomme og behandlinger. Når man ser på de knap 1 årige kvier og slagtedyres gennemsnitlige vægt og sundhed, tyder det på at sen fravænning er en god start på livet.

Henrik har efterårskælvninger, og alle ca. 50 kælvninger er koncentreret over 4 måneder.

Svanholm drives som et ekstensivt landbrug med gode resultater.

Svanholm:

- 49 årskøer
- Leveret mælk til mejeriet; ca. 6500 kg mælk/ko
- Ingen behandlede yverbetændelser
- Minimal forbrug af antibiotika
- Opfeder egne tyrekalve
- Køer og kvier ude året rundt
- Ingen døde kalve
- Krydsningskøer – jersey, SDM, RDM

Kælvning

Alle køerne på Svanholm har fri adgang til udendørs arealer året rundt. Goldkøerne vælger derfor selv om de vil kælte i dybstrøelse, eller på marken. De fleste køer vælger at kælte alene i dybstrøelsen, mens de andre dyr er på græs.

Der har dette år ikke været nogen dødfødte kalve, og heller ingen kælvningshjælp.

Henrik fortæller at der meget sjældent er brug for kælvningshjælp, heller ikke ved kvierne. Dette underbygges af kælvnings registreringerne fra dette og foregående år.

Hvis en ko ikke kommer af med efterbyrden under kælvning slipper efterbyrden altid senere uden behandlinger eller komplikationer. Ifølge Henriks observationer og erfaring skyldes det at en ko der går med sin kalv er mere "oppe på dupperne" end en ko der kun malkes.

Kalvene har en gennemsnits fødselsvægt på 35, 3 kg.

De første døgn

Kalvene går alene ved deres mor de første 2-3 døgn, hvis der er plads. Hvor længe perioden er afhænger af kælvningernes interval og pladsforholdene. Hvis en kalv har haft en hård start på livet, eller der f.eks. kommer tvillinger går den/de alene ved egen mor i længere tid. Nogle gange går 2 køer og 2 kalve sammen, hvilket fungerer uden problemer.

Det at lade kalven og koen gå sammen i et mindre hold, gør først og fremmest at kalvene knytter sig til deres mor, og Henrik har mulighed for at se om koen er i stand til at passe sin kalv. Derudover giver de første dage i et separat, eller mindre hold kalven mulighed for at få råmælk i rigelige mængder, og både ko og kalv får tid til at komme på benene og blive klar til at komme i et stort hold.

Boksen hvor ko og kalv går sammen i de første dage er placeret, så Henrik passere den mange gange om dagen ved andre arbejdsopgaver.

Koen malkes første gang et døgn efter kælvning, hvis kalven patter og tydeligvis får mælk. Hvis Henrik er i tvivl om at kalven har fået mælk bliver koen malket og kalven bliver tilbudt den udmalkede råmælk.

At kalven går alene med dens mor de første døgn giver Henrik mulighed for optimalt tilsyn med dyrene, og i disse dage bliver koen også malket 2 gange i døgnet. De to malkninger giver et øget fokus på koens yversundhed og generelle sundhed. Overskudsmælk bliver malket fra så mælkeproduktionen stimuleres. Ved malkning vænnes koen også til at blive taget fra kalven, og komme tilbage.

Ved sen fravæning kan man sige at koen starter sin laktation som "deltids malkeko".

Hvis koen ikke viser interesse for at komme ned til sin kalv efter malkning, er direkte aggressiv overfor andre kalve, eller stresset over kalven bliver hun fuldtids malkeko.

Figur 2

Skift til fællesholdet

Når ko og kalv er klar til at komme i et stort hold, er begge dyr vant til at blive adskilt en kort periode hver dag, og der opstår derved ikke panik ved adskillelse.

Koen malkes som sædvanligt til morgen, og der bliver kalven taget over i det store fælleshold til de andre kalve. Efter malkning lukkes koen ud på marken sammen med de andre malkekøer.

Koen har været væk fra koflokken mens hun var goldko, og der kan derfor forekomme kamp om rangorden, som skal være overstået når køerne skal ned til kalvene igen.

Fælleshold

I et færdig etableret hold er der ca. 12 køer og 20 kalve.

Figur 3

Hold størrelse er tilpasset ud fra:

- Boksenes areal
- Kalvenes alder (der skal helst ikke være alt for stor alders og størrelses variation. 2 måneder er passende)
- Køernes mælkemængde (køerne skal være malket rene, og kalvene skal være mætte)

Kalvenes tilgængelige mælkemængde vurderes til dagligt ikke ud fra ydelseskontrol, men ud fra kalvens huld, hårlag, vækst og koens (tomme) yver i malkestalden.

Køerne går ved deres kalve den ene halvdel af døgnet, og er på græs med malkekøerne den anden halvdel af døgnet.

Køer der ikke viser interesse for at gå ned til kalven bliver udelukkende malket. Derudover udvælges køerne der skal blive ved kalvene ud fra;

- Kalvens alder og køn
- Tilgængelig mælk til kalvene
- Para tb (salmonella) mm.
- Udsætterkøer*
- Køer der ikke vil lægge mælk ned i malkestalden

*Udsætter grunde: 2 pattet, sygdomme, træls at malke, dårligt temperament, paratuberkulose/køer der ikke trives.

Til og fra malkning

Når tiden nærmer sig malketid og de daglige foder rutiner begynder, gør køerne sig klar til at skulle ud af fællesboksen, og op i malkestalden. Alle dyrene kender rutinen og kalvene patter derfor på køerne for at få en sidste tår inden de bliver taget fra.

Når Henrik kommer hen og åbner lågen står køerne klar og går uden problemer op til malkning.

Kalvene bliver tilbage og udnytter straks den ekstra plads og styrter frem og tilbage.

Henrik "lokker" altid dyrene i stedet for at drive dem. I praksis vil det sige at han giver kraftfoder i malkestalden, som lokker køerne væk fra kalvene, og frisk grovfoder når de skal tilbage. Derudover er køerne også drevet af deres moderinstinkt og lyst til samvær med kalvene.

Flytning til og fra malkning sker altid efter samme rutine, hvilket gør systemet gennemskueligt og trygt for dyrene.

Figur 4

Fravænning

Når de yngste kviekalve er ca. 3 måneder gamle bliver alle kviekalvene fravænnet. Kalvene kommer i et stort fælles hold lidt væk fra kostalden. Kvierenes mødre bliver derefter fuldtidsmalkekøer. Ved fravænning går køerne ned i ydelse, og bliver stressede nogle dage. Men det er forholdsvis hurtigt ovre.

Tyrekalvene fravænnenes sent og beholder deres mor/ammehente til tyr eller koen slagtes. Nogle tyrekalve går ved deres mor til de er over et år, og drikker mælk indtil slagt.

Både ko og kalv brøler meget, uanset om kalven er 4 måneder eller 1 år. Kalve der har en anden ko at patte på klager normalt ikke.

Kalve sundhed og tilvækst

Det generelle billede af kalvenes trivsel på Svanholm er virkelig godt. Der er ingen syge, døde eller behandlede kalve den periode der er lavet kontrol på besætningen.

Sundhed									
Køer	Sidste 12 mdr.		Sidste 3 mdr.		Ungdyr	Sidste 12 mdr.		Sidste 3 mdr.	
	Norm	Opnået	Norm	Opnået		Norm	Opnået	Norm	Opnået
Sygdom ex. klovregistr.	62		19		Sygdomstilfælde i alt				
Yverbetændelse	28		7		Kalve under 6 mdr.	2	2	1	
Fordøjelse/stofskifte	10		4		Kvier over 6 mdr.				
Lemmelidelser	1				Tyre over 6 mdr.				
Reg. v. klovbeskæring					Dødfødte kalve	1		1	
Reproduktionslidelser	11		3		Døde 0-180 dag	2	1	1	
Døde	1	1			Døde over 180 dag				
Gns. Celletal YKTR	250	327	250	327					

Figur 5

Historiske data hentet fra dyreregistrering. Tabellen viser alle behandlede diarreer og lungebetændelser fra 01-08-2008 til 20-12-2013.

Besnr	Dymr	Brugsnr	Dato	Sygdom	
				Kode	Navn
61271	61271-00915		14-05-2010	51	Diarre
61271	61271-01240		24-09-2008	41	Lungebetændelse
61271	61271-01269		10-12-2008	41	Lungebetændelse
61271	61271-01286		26-01-2011	41	Lungebetændelse
61271	61271-01502		15-02-2013	41	Lungebetændelse
61271	61271-01507		18-02-2013	41	Lungebetændelse

Figur 6

Med det blotte øje kan man se at kalvene er store, flotte og har en tydelig god trivsel og tilvækst.

Kalvene lider ikke af diarre, lungebetændelse og andre almindelige kalve sygdomme. Det viser både nutidige og historiske data. Der har kun været behandlet 5 lungebetændelser og en diarre inden for en årerække, hvilke ses i figur 5 og 6.

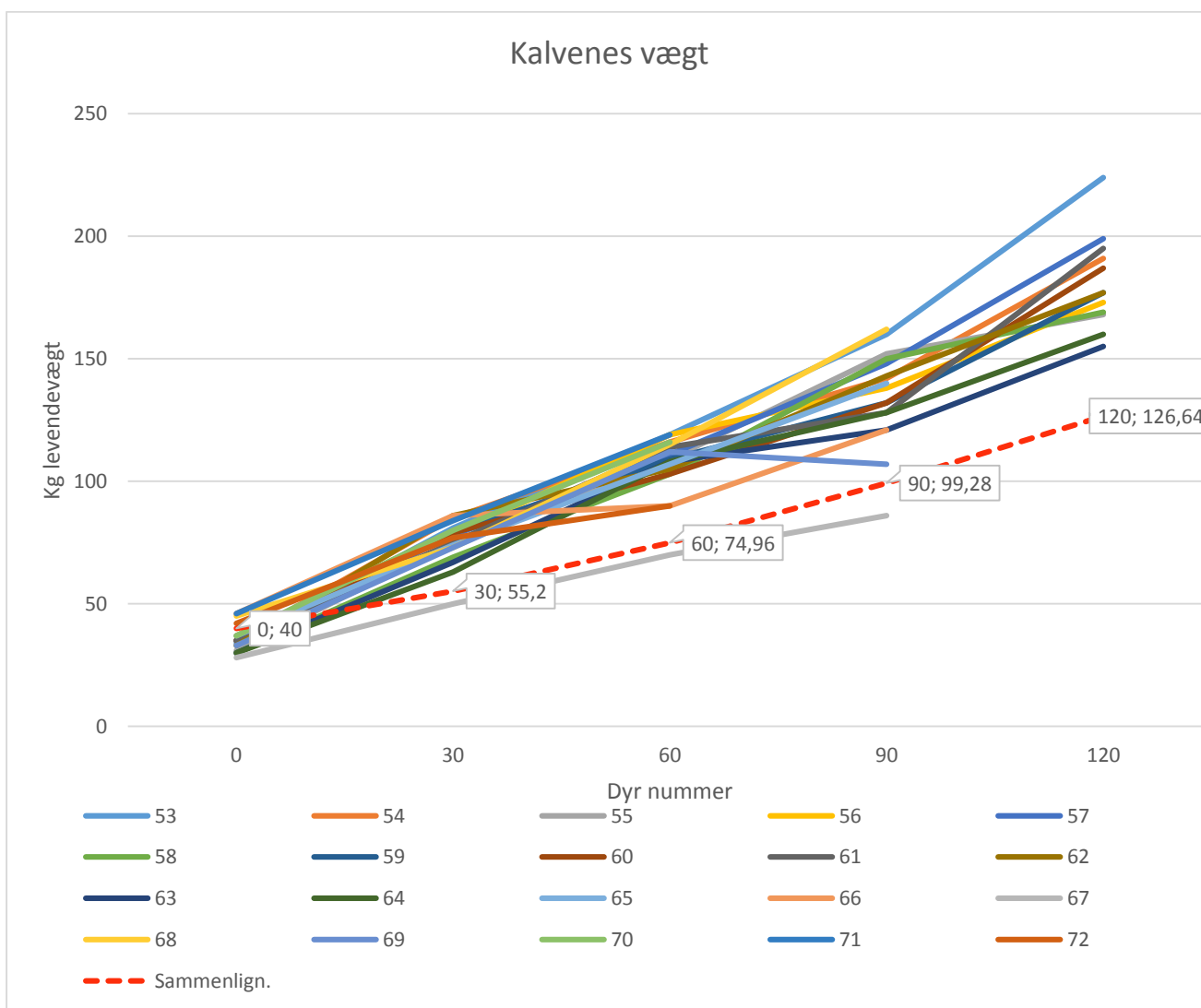
Når kalvene ikke bliver syge, får de heller ikke det knæk der under normale omstændigheder kan give en knækket vækstkurve, og ændre kalvens generelle trivsel.

Den høje sundhed har stor indflydelse på kalvenes tilvækst, men derudover lære kalvene at æde grovfoder i store mængder, da de ser deres mødre gøre det, og da der ikke er andet foder til rådighed halvdelen af døgnet.

Alle kalve er blevet vejet (målt med målebånd) hver 14 dag i kælvningsperioden (september-december)

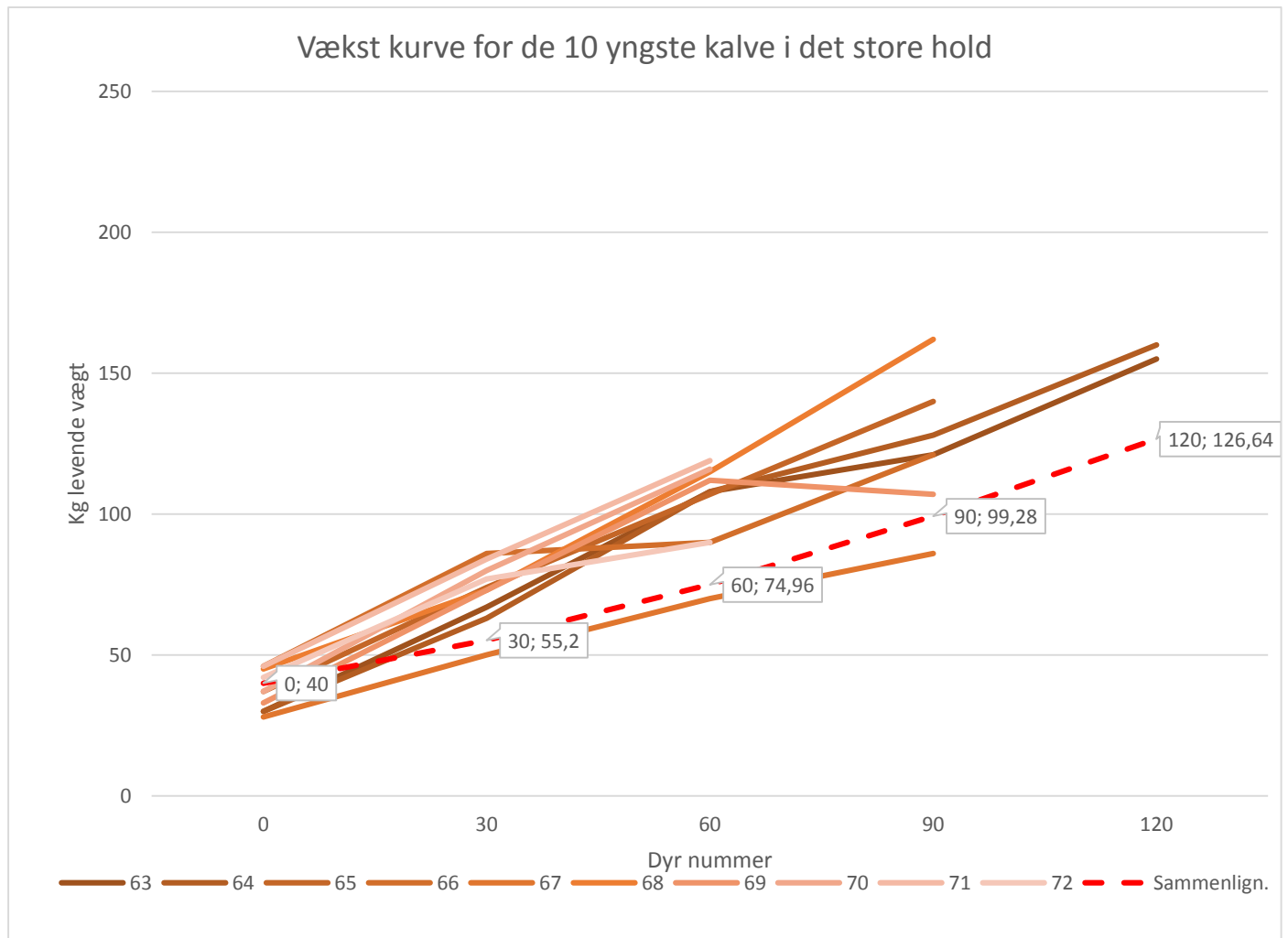
Disse tal viser at kalvene har højere tilvækst end en gennemsnitskalv.

Sammenligningen i disse diagrammer er er en kurve udarbejdet af Irene Fisker, der viser den "nødvendige" vækstkurve for at nå en optimal kælvningsalder ved 24 måneder.

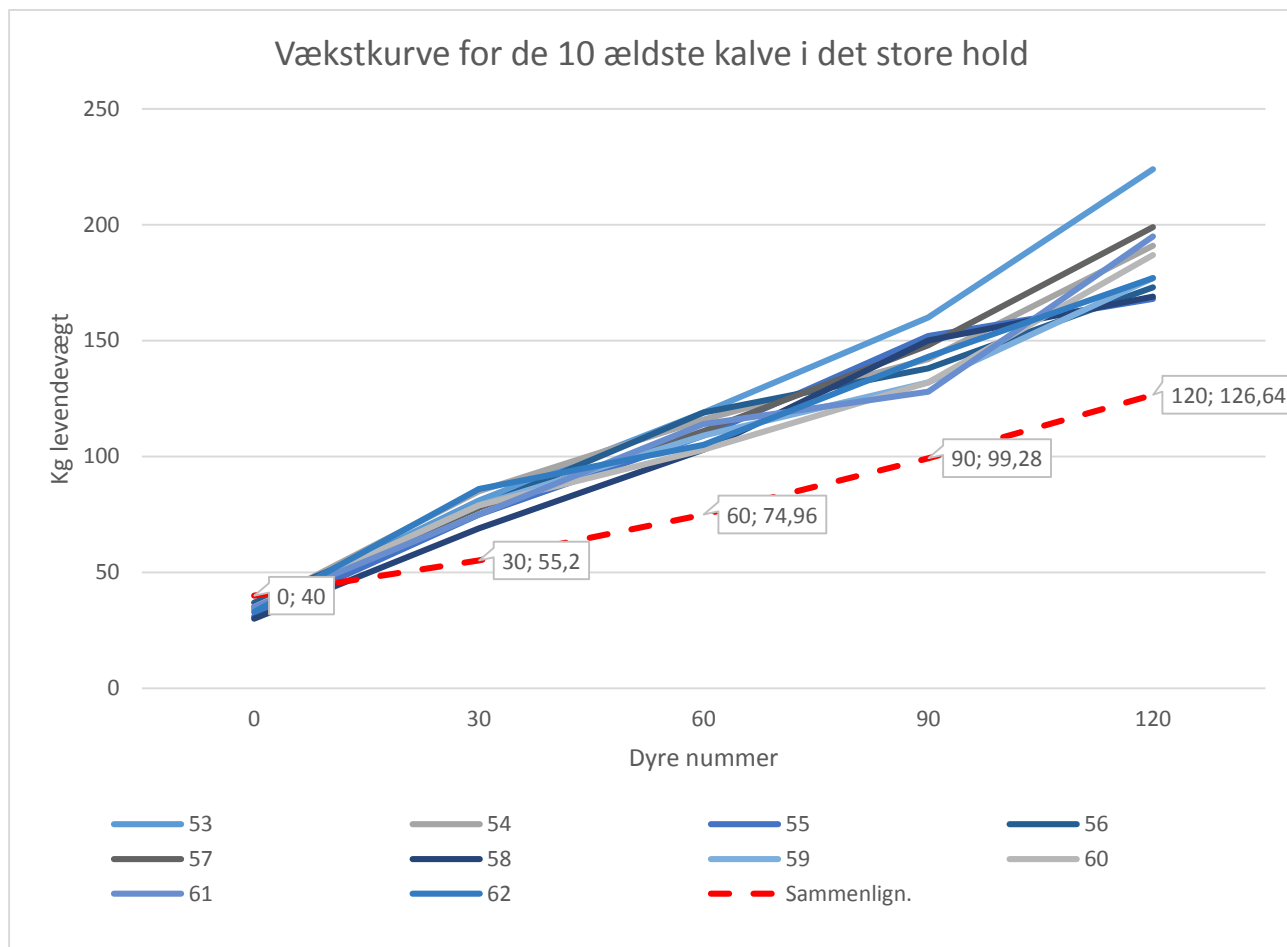

Tabel 2

Tabel 2 viser alle kalvene i "det store holds" (kalve der har holstein far) vægt ved ydelseskontrol. Det store holds far er alle af stor race, undtagen nummer 67 der har en jersey far, og som er markant mindre end de andre. Kurven viser at selvom den er mindre, har den stadigvæk en fin tilvækst, og følger sin egen kurve.

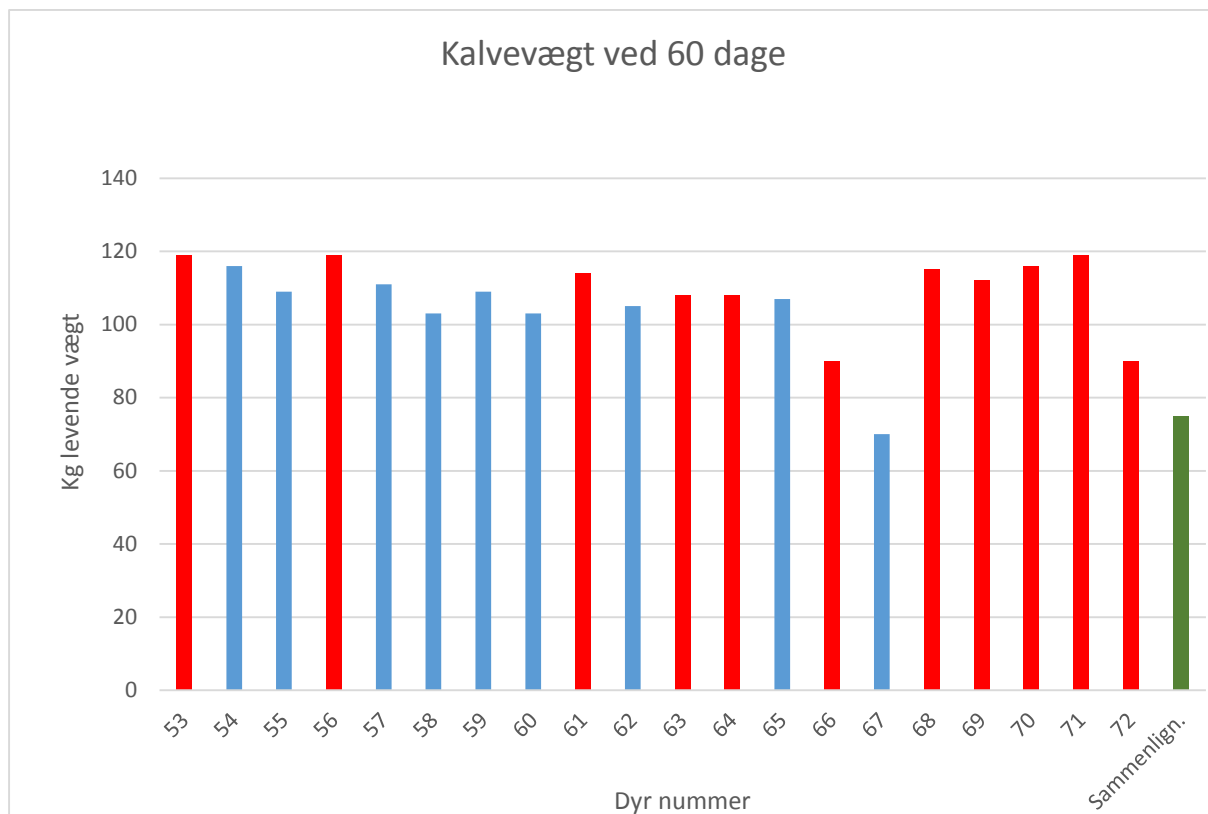

Tabel 3

Tabel 4

Tabel 3 og 4 viser de yngste kalve i "det store holds" vækstkurve, og de ældste kalve i det store holds vækstkurve. De ældste kalve ligger lidt højere end de yngste, det kan skyldes at de store kalve stjæler fra de mindre kalve. Det kan også ses som et billede på at kalvene har haft mere tilgængelig mælk deres første uger, da der i starten er flere køer pr. kalv end i slutningen af perioden.

Tabel 5

Tabel 5 viser alle kalvene i det store holds vægt ved 60 dage.

De røde søjler er kalve der har haft deres mor hele deres liv, og de blå er kalve der kun har haft deres mor de første leveuger. Kalve med deres mor har en gennemsnitlig vægt på 110 kg ved 60 dage, kalve uden deres mor hele perioden har en gennemsnits vægt på 103,6 kg ved 60 dage. Det tyder på at kalve der går ved egen mor vokser bedre end kalve uden deres egen mor. Men det viser også at kalve uden egen mor ikke har en dårlig tilvækst i dette system

Mælkeoptag

Tilgængelig mælk til kalvene- eller den mælk der mangler i tanken er ved ydelses kontrol beregnet til at kalvene drikker i gennemsnit 5,26 kg mælk / kalv dag.

Dette tal er regnet ud efter forskellen på morgen og aftenmalkning, og derved den mælk som ikke kommer i tanken.

Kalvens kontakt med koen stimulere eventuelt hendes mælkeydelse og øger eventuelt kalvens optag.

Mælkeoptaget forventes at være højere i starten (ca. 8 kg/kalv)

Kviernes tilvækst

Figur 7

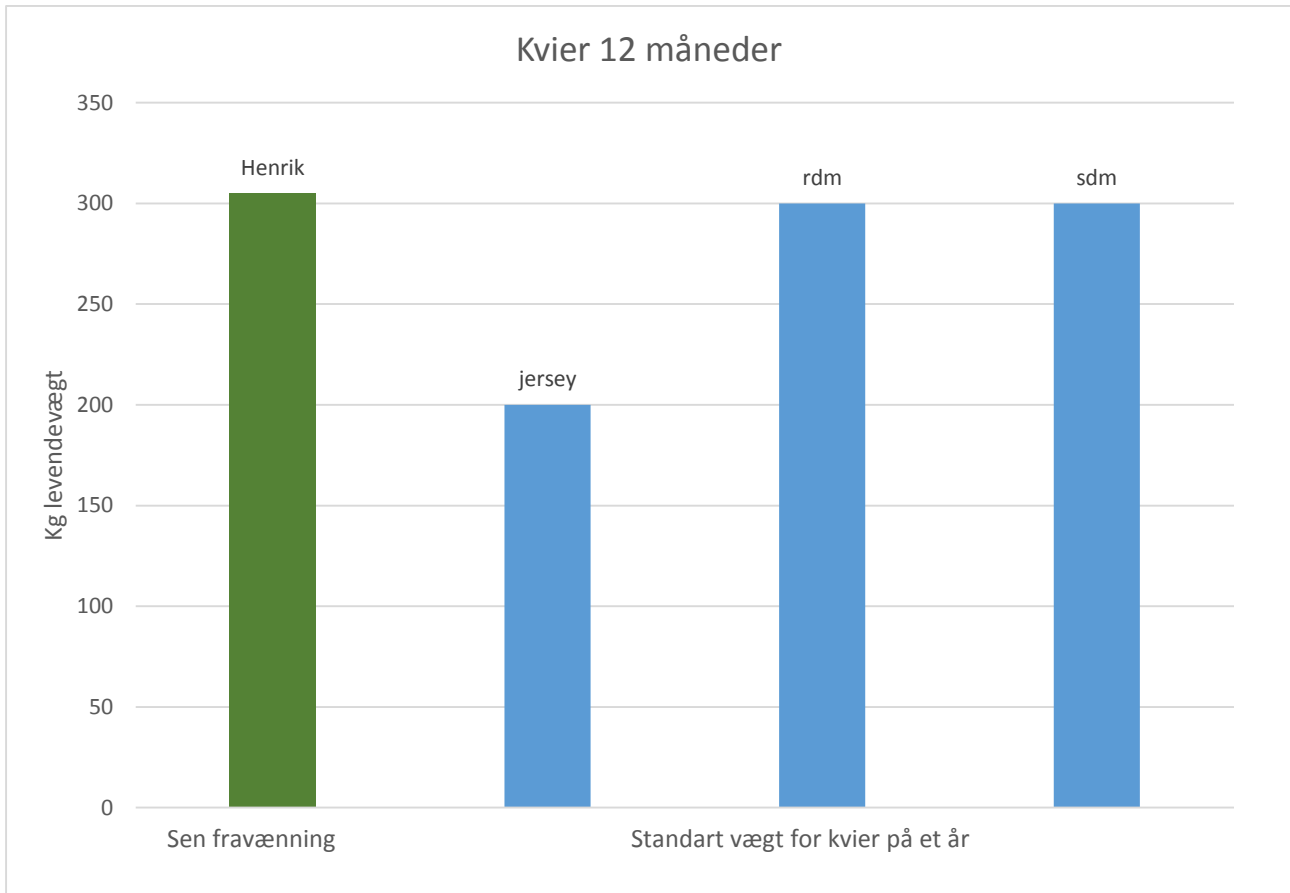
1 års kvierene er blevet målt/vejet i kontrolperioden, og alderen på kvierne er fordelt mellem 8 og 14 måneder, med en gennemsnitsalder på 11,8 måneder, og en gennemsnitsvægt på 300 kg.

Ved at sammenligne med kviers standartvækstkurve fra landbrugsinfo ligger Henriks kvier på højde med de store racer på trods af at de er krydsningsdyr. (over 50% af kvierne har jersey far).

Kvierne bliver fravænnet deres mor/ammetante ca. 3-4 måneder gamle. Herefter bliver de fodret med ensilage, høg og lidt kraftfoder, indtil de skal på græs om foråret. Hele sommeren og foråret går kvierne i vildmosen uden tilskuds fodring. I oktober kommer kvierne hjem, hvor de har adgang til dybstrøelse og afgræsningsarealer. En jerseytyr løber kvierne i det sene efterår/vinter.

Kvierne har adgang til frisk græs i vinterperioden, og der suppleres med græsensilage.

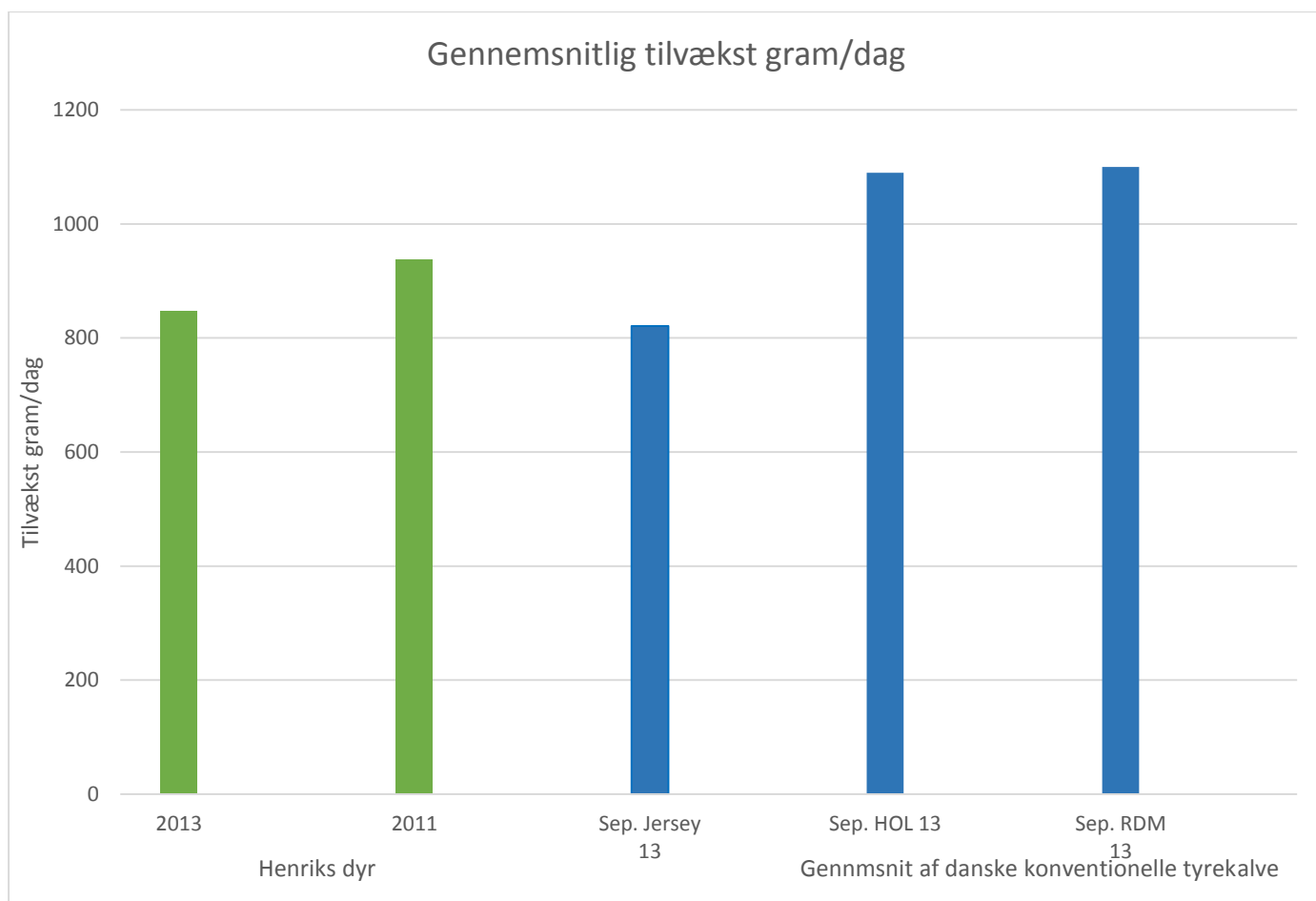
Da bedriften har sæsonkælvninger er det vigtigt at alle kvierne er store nok til at blive løbet på dette tidspunkt.

Tabel 6

Standartvægt: Kilde: https://www.landbrugsinfo.dk/Kvaeg/Malkekoeer-og-opdraet/Kvier/Sider/Standardkurver_for_kviers_vaegt_og_hoejd.aspx

Tyre

Tabel 7

Tabel 7 viser gennemsnitlig tilvækst gram/dag for de tyre der er slagtete i 2013 og 2011.

Der var ingen tyrekalve til slagt i 2012, og årene før var der studeproduktion på bedriften. Henriks tal er holdt op imod landsgennemsnittet for slagtede tyrekalves tilvækst i gram/dag i konventionelle besætninger.

I 2011 var en del af tyrene kødkvægskrydsninger, og de var knapt på hårdt ramt af leverikter som normalt. Næsten alle dyr der slagtes fra Svanholm har leverikter. Dette skyldes de lave ekstensive arealer som dyrene afgræsser.

I 2013 har alle tyrene gået ved deres mor, eller ammetante til slagt.

Tyrekalvene ved Henrik Pedersen bliver fodret udelukkende med græs og mælk det meste af deres liv. I efteråret bliver de tilskuds fodret med ensilage og et par kg kraftfoder op til slagt.

Figur 8

Salmonella og paratuberkulose

Der har været påvist salmonella dublin i besætningen fra 2004-2006, men efter disse 2 år kunne der ikke måles salmonella i besætningen længere. Under "saneringen" for salmonella dublin blev kalvene ikke taget fra deres mor. Saneringen bestod i at stoppe indkøb af dyr.

Ifølge Henrik er der i højere grad tale om en immunisering, end en sanering.

I dag kan der ikke påvises salmonella i besætningen.

Der har ifølge Henrik været et massivt paratuberkulose forekomst tidligere år, men selvom det stadigvæk er i besætningen er det på et tåleligt niveau. Der er både enkelte gule og røde køer i besætningen på nuværende tidspunkt, og disse bliver slagtet løbende. Der er ikke køer der er tydeligt mærkede eller klinisk syge af paratuberkulose i besætningen.

Henrik har ikke tidligere taget prøver for paratuberkulose, men 2 ud af de 3 røde køer havde han selv diagnosticeret forud for prøverne.

Tidsregistrering

Der er blevet observeret på Henriks tidsforbrug en hel dag, og al pasning/fodring af kalvene og deres areal er registreret.

Dette tidsforbrug er holdt op imod skemaet herunder, og ved at Henrik kun passer kalve fire måneder om året, har han et meget lavt tidsforbrug/årsko.

Sammenligningsskema for AMS med 80-150 årskøer

Opgørelsen er baseret på 11 besætninger med et gennemsnit på 144,2 års køer. Gennemsnitlig bruges der i denne gruppe 25,1 arbejdstimer pr. årsko og den gennemsnitlige ydelse er 368,8 kg EKM pr. arbejdstime. Sammenligningsskemaet kan ikke bruges som en facitliste for, hvor lang tid det tager at passe malkekøer, men tjener alene som en retningslinje.

Min./årsko, med mindre andet er angivet	Gennemsnit	Gennemsnit af de 25 % med lavest tidsforbrug	Gennemsnit af de 25 % med højest tidsforbrug
SPÆDEKALVE			
Mælkefodring	101,6	74,7	156,5
Fodring i øvrigt	28,5	14,6	42,5
Rensning	41,5	10,5	50,6
Strøning	23,6	20,0	28,6
Flytning af spædekcalve	12,3	5,6	15,2
Andet	18,2	14,3	26,2
Total (min./årsko)	225,6	139,6	319,6

Figur 9

Kilde: <https://www.landbrugsinfo.dk/Kvaeg/SOP/Sider/Sammenligningsskema-for-AMS-med-80-150-aarskoeer.pdf?download=true>

Henriks tidsforbrug ved senfravæning:

Hente køer	16 min
kalve fodring	13 min
Strø	20 min
Nus	28 min
Kalv mælk	3 min
Samlet	80 min/dag
<hr/>	
Total (min/årsko)	185
Total (min/ årsko) uden nus	120

Figur 10

”Hente køer” dækker over den tid Henrik bruger på at tage køerne frem og tilbage mellem kalvene og malkestalden ved begge malkninger. Det tager ca. 3 min at tage køerne fra kalvene og op i malkestalden.

”Kalvefordring” er den tid det tager at udfodre høg, ensilage, og kraftfoder til kalve og de køer der går nede ved kalvene. Derudover dækker det også at rydde foderbordet.

”Strø” er tiden det tager at strø halm i kalvenes/køernes bokse 1 gang dagligt.

”Nus” dækker over den tid Henrik bruger på at klappe dyr, og observere på holdet. Det er i denne periode han opdager hvis der er en kalv der ikke følger med de andre i tilvækst eller lignende. Disse perioder er tit kombineret med at der fyldes vandkar, snakkes i telefon eller andre ”vente situationer”.

”Kalv mælk” er tildeling af ekstra mælk til en svagelig kalv.

Rolige dyr

Figur 11

På trods af at kalvene ikke starter deres liv med at blive direkte passet og fodret af mennesker, er de tilsyneladende meget rolige og omgængelige. Dette bliver underbygget af en ”tilnærmelsestest” hvor halvdelen af 1. års kvierne blev testet på fri mark. Henrik nærmede sig et, på forhånd udvalgt, dyr med fremstrakt hånd, og fortsatte frem mod det, til dyret viste tegn på undvigelse. Resultatet ses herunder.

Ved 0 er Henrik helt henne og klø dyret bag øret.

14 ud af 28 kvier:

0 meter: 4 kvier

0,5 meter: 3 kvier

1 meter: 4 kvier

1,5 meter: 2 kvier

2 meter: 1 kvier

Henrik bruger en del tid hver dag på at omgås kalvene. Dette gør dyrene tamme, eller i hvert fald tilvænnet menneskekontakt. Hvis der bare er et par enkelte i et hold der er tamme, bliver hele flokken mere medgørlig og lettere at arbejde med. Tiden der går med at snakke med kalvene er ved naturlige pauser når vandspanden skal fyldes, køerne går på plads i malkestalden osv. Henrik snakker for det meste med kalvene gennem hegnet, og går ikke rundt inde i holdet.

”Denne form for socialisering med dyrene er godt givet ud. De er vilde af natur, og når de ikke forbinder mennesker med foder, må man få dem til at forbinde mennesker med noget andet behageligt,” siger Henrik.

Ammetanter

Der er nogle gange køer (f.eks. 1. kalvs køer) der ikke egner sig til at gå frem og tilbage mellem koholdet og kalveholdet. Disse kan med fordel blive i holdet og blive fuldtids ammetanter.

Køer, der ikke vil lægge mælk ned i malkestalden, men som ellers fungerer godt, bliver taget fra kalvene. ”Hvis de ikke vil dele, tager jeg det hele” siger Henrik. For at få systemet til at hænge sammen rent praktisk bliver en ko der sparker taget fra.

En ko der ikke egner sig til at være ”deltidsmalkeko” første år bliver ikke udsat af denne grund. Det er Henriks erfaring at de altid passer ind i systemet ved 2. kælving, og de får derfor en chance til.

Nat eller dag ved kalvene?

Normalt har Henrik et hold køer der går ved deres kalve om natten, og det andet om dagen. Dette gøres for at mindske presset i malkestalden. Henrik mener ikke at der er forskel på kalvenes trivsel og tilvækst om de går ved deres mor om natten, eller om dagen.

At have kalvene til at gå ved deres mor om natten, giver god mening hvis man har forårskælvinger, eller kælvinger hele året. I perioden hvor køerne skal på græs vil de kunne være på græs om dagen, og ved kalven om natten.

Henriks erfaring er at kalvene bliver vilde hvis de går på en stor fold og kan gemme sig.

Observationer af køer og kalve sammen

Ved at observere på kalvene 2 dage (7.30-15.30) mens ko og kalv er sammen er der observeret på hvilke køer som kalvene patter på, og i hvilke positur;

Omvendt parallel:

Kalven står langs koen i omvendt parallel positur, kalvens hoved er under koens yver og kalvens krop er i en maks. 45 grader vinkel væk fra koens krop.

0 grader defineres som helt tæt på koen, kalvens krop er helt parallel med koens krop, og kalvens bagpart er tæt på koens hoved.

45 grader defineres som at kalvens krop er placeret i en 45 grader vinkel i forhold til koens krop og kalvens hoved er stadig under koens yver.

Fra siden:

Kalvens krop er placeret i vinkel i forhold til koens krop, der er mere en 45 grader, kalvens hoved er stadigvæk under koens yver

Patter bagfra:

Kalvens krop er bag koen og kalven patter bagfra mellem koens bagben.

Derudover blev der observeret på anden social adfærd:

SLIK (ko slikker kalv):

Koens tunge i kontakt med kalvens krop, hoved eller hals.

LIG (koen ligger):

Koen ligger ned og nærmeste kalv(e) registreres. Kalven(e) skal være inden for en kalve længde, for at blive registreret.

Resultater

Der kan ikke laves nogen videnskabelige resultater ud fra disse observationer, men der kan ses en tendens til visse former for adfærd.

Det er set en enkelt gang eller to at der er en ko som sparker ud efter de store kalve når de bliver for voldsomme ved patning.

Der ses en klar tendens til at kalvene søger deres egen mor som 1. prioritet, hvor de patter i omvendt parallel positur. Derefter søger kalvene andre køer, hvor de som oftest stjæler bagfra eller fra siden.

Mere end 50 % af patteperioderne (når koen har lagt mælk ned og flere kalve kommer hen og patter) bliver startet af koens egen kalv, for det meste i positionen "omvendt parallel". Koens egen kalv patter med i perioden mere end 80 % af gangene.

1553 der er den ældste i holdet og har stadigvæk sin mor ved sig i dagtimerne. Den drikker ved hende langs siden, og drikker kun ved meget få andre køer hvor den "stjæler" bagfra.

Meget få kalve, og mest de yngste, får lov at patte på køer i positionen omvendt parallel, hvis det ikke er deres egen mor.

1178 er generelt en populær ko, mange kalver patter på hende. Hun har tvillinger og er meget knyttet til den ene kalv, kalv nummer 1564. Det er altid denne kalv der igangsætter en malkning stående omvendt parallel, og derefter kommer der andre kalve og drikker med i de forskellige andre positioner.

1178s anden tvilling, kalv nummer 1563, er modsat 1564 ikke knyttet til sin mor, men patter på alle de andre køer, og får også lov at patte omvendt parallel på flere af køerne der ikke er dens egen. 1563s tilvækst er mindre end 1564s. Ved vejning da kalvene var 2 måneder vejede 1563; 127 kg og 1564; 147 kg. Der kan også være tale om andre forhold der har givet den store forskel. 1563 har på et tidspunkt en bule på kinden der minder om et spark fra en ko.

Der er en tendens til at de unge/nye kalve er meget tæt knyttet til deres mor, og næsten ikke patter ved andre køer end deres mor.

1567 har aldrig haft sin mor hos sig, men patter bagfra på alle de andre køer. Den har en tendens til at patte mere på 1276, som den formodentlig er kommet ned i holdet samtidig med. 1567 patter aldrig op langs siden på nogen af køerne. 1567 er halv jersey og udpræget jersey bygning, i modsætning til de andre kalve der er halv Holstein, og det er derfor svært at sammenligne tilvækst.

Kalvene patter ikke på menneske fingre. De bider, slikker og undersøger, men de søger aldrig mennesker for at patte.

Når køerne kommer ned til deres kalv om morgenen efter malkning har de ikke et yverpres der driver dem ned til kalvene, til gengæld er der nyt foder som en del af køerne søger, mere end de søger deres kalv. Nogle køer, især dem tættest på kælvning søger deres kalv, og forsøger at holde den tæt på dem. De æder efter lidt tid, men søger kalven jævnlige.

De køer der tættest på kælvning har en meget tydelig beskyttertrang for deres kalv. De søger dem, ligger med den, slikker dem og siger en brummende lyd der "kalder på kalven".

Når kalvene er mætte og køerne æder ligger kalvene sig sammen i en gruppe og sover sammen. De helt små kalve hviler mest ved deres mor, og de store kalve (ca. 2,5 måneder) ligger hvor det passer dem. De søger ikke de andre at "putte sammen med" på samme måde som de mindre. Enkelte køer, mest dem tæt på kælvning finder deres kalv og ligger hos den. Resten af køerne ligger sig mere tilfældigt.

Om eftermiddagen når Henrik begynder at ordne foderbord, fodre ungdyr osv. bliver køerne lidt urolige og gør klar til at skulle op i malkestalden og have kraftfoder. Når kalvene mærker denne uro i flokken begynder de at patte. De kender rutinen og ved at nu er der et stykke tid til at de får mælk igen.

Køerne går frivilligt ud af boksen, og kalven bliver derinde. Når først køerne er ude af syne begynder de at lege. Når køerne er væk er der god plads i boksen til at løbe frem og tilbage.

Kalvene ved Henrik har ikke et kalveskjul, men han vurderer at især de store kalve ville søge derind og ligge hvis de havde muligheden. Et kalveskjul kunne også give mulighed for at tilskudsfeede kalvene, eller lukke dem fra køerne.

	Tid/periode	Areal	OBS!
Ko og kalv i enkeltboks	2-3 dage	Ko stor race: 8,5 m ² Jersey: 7 m ² Kalv op til 60 kg: 1,5 m ²	Koen malkes 2 gange dagligt
Ko og kalv i fælles boks	1 uge	Ko stor race: 8,5 m ² Jersey: 7 m ² Kalv op til 60 kg: 1,5 m ²	Koen malkes 1 gang dagligt

			Spredning i kalvenes alder bør ikke overskride 2 måneder
Kalven går i fællesholdet og dier ved egen mor, eller ammetanter 50 % af døgnet	Indtil kalven er 3 måneder	Ko stor race: 8,5 m ² Jersey: 7 m ² Kalv op til 100 kg: 1,8 m ² Kalv op til 150 kg: 2,2 m ² Kalv op til 200 kg: 2,6 m ²	Holdstørrelsen tilpasses kælvingerne og malkefaciliteterne på den enkelte gård, og bør være overskuelig for dyrepasseren
Kalvene fodres med lidt kraftfoder når køerne er oppe i malkestalden	Når kalvenes hårlag og huld ser ud til at kunne bruge lidt tilskudsfoder		
Kvierne fravænnnes og køerne bliver fuldtids malkekøer	Når de yngste er 3 måneder	Kalv op til 300 kg: 3,2 m ²	Det giver mindst muligt postyr at fravænne hele holdet på en gang
Tyrene fravænnnes	Når det passer i produktionen, og med køernes laktation (eller udsæt)		

Opsummering

”Sen fravænnning af kalve” i Henrik Petersens system på Svanholm giver store sunde kalve, sunde køer og en høj velfærd. Der er ingen sygdomstilfælde dette efterår, hverken køer eller kalve.

Køer og kalve trives optimalt i dette system, da det er tilpasset dyrenes behov.

Der ses ikke pressede, eller stressede køer på Svanholm hvilket til dels skyldes systemets faste rutiner, og Henriks måde at håndtere dyrene på. Derudover skyldes det formodentlig også at dette system tilgodeser flere af dyrenes naturlige behov, end et mere traditionelt system.

Systemet er ikke specielt tidskrævende, men det kræver til gengæld at kalvepasseren tænker på en helt ny måde. I dette system er det vigtigt at kunne bevare kalvenes sundhed, frem for at behandle deres sygdomme.

Systemet kræver en del ekstra plads, men hvis det bliver kombineret med nykælverhold/opstartshold kan pladsen udnyttes mere optimalt.

Plantegning over Henriks stald

